

Bijlage

Betreft: Reactie op toetsingsadvies commissie m.e.r. planMER bestemmingsplan
buitengebied Echt-Susteren
Datum: 07 mei 2013
Projectnr.: 071.00.01.00.00.08

Op 24 april 2013 heeft de Commissie m.e.r. haar toetsingsadvies uitgebracht over het planMER behorende bij het Bestemmingsplan Buitengebied Echt-Susteren (rapportnummer 2764-50). Het integrale toetsingsadvies is als separate bijlage opgenomen.

In deze notitie wordt beknopt ingegaan op de wijze waarop de gemeente met het toetsingsadvies is omgegaan door eerst de opmerkingen van de Commissie te vermelden en vervolgens een gemeentelijke reactie weer te geven. Hierbij zijn de algemene beschrijvingen uit het toetsingsadvies op blz. 1 en 2 van het advies achterwege gelaten, omdat daarin geen tekortkomingen zijn benoemd.

Onzekerheid over de maximale groeiruumte

Om te voorkomen dat extra stikstofdepositie optreedt (het voorkeursalternatief) worden doelvoorschriften geformuleerd. Het MER benoemt verder enkele concrete maatregelen waarmee (de effecten van) de stikstofdepositie kunnen worden teruggedrongen zoals het ombouwen van bestaande stalsystemen of het borgen dat uitbreiding pas plaatsvindt als elders een bedrijf stopt. Het maakt echter niet duidelijk welke groei representatieve bedrijven voor de gemeente Echt-Susteren kunnen realiseren met omschakeling naar een nieuw stalsysteem. Verder is niet aangegeven welke middelen IV-bedrijven of bedrijven die omschakelen kunnen inzetten om de geboden ontwikkelruimte in te vullen. Tenslotte is geen inschatting gemaakt van de potentiële stoppende veehouders in het gebied en blijft onduidelijk of de gemeente op dit punt beleid dient te formuleren. De Commissie vindt het essentieel dat het MER aangeeft welk deel van de maximale groeiruumte die het plan biedt, met de voorgestelde middelen gerealiseerd kan worden, zonder dat de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden worden aangetast.

De Commissie vindt het essentieel voor het besluit dat het MER duidelijk maakt in hoeverre het voornemen met de voorgestelde combinatie van maatregelen gerealiseerd kan worden zonder dat de ammoniakdepositie in omliggende Natura 2000-gebieden toeneemt.

Reactie

Aan het planMER wordt een bijlage toegevoegd, waaruit blijkt dat er bij de rundveebedrijven diverse bedrijven zijn, die nu gebruik maken van stalsystemen met een hogere emissiefactor dan 4,1 (laagste emissiefactor bij best beschikbare technieken volgens Regeling ammoniak en veehouderij). Dat betekent dat bij veel bedrijven door het ombouwen van stalsystemen nog een behoorlijk aantal dieren kan worden toegevoegd bij een gelijkblijvende totale emissie van het bedrijf.

Bijvoorbeeld Dominicusweg 10: 358 melkkoeien, nu met emissiefactor 9,5. Als deze ombouwen naar een stal met emissiefactor 4,1 dan zou op dat adres 829 koeien kunnen komen bij gelijkblijvende totale emissie van het bedrijf. Als uitgegaan wordt van 70 m² per koe, dan kan op dit bedrijf 32.970 m² aan stal bijgebouwd worden, zonder dat dit leidt tot toename van de totale ammoniakemissie.

Op deze manier is bij veel bedrijven extra stalruimte mogelijk zonder toename van de emissie zowel bij de rundveebedrijven als bij de varkens- en kippenbedrijven.

De exacte omvang van de potentiële groei is niet berekend, maar dat is ook niet nodig. Het gaat om de vraag of de opgenomen regeling uitvoerbaar is. Door middel van het ombouwen van bestaande stal-systemen is het goed mogelijk om uitbreidingsruimte te creëren. In hoeverre daarvan gebruik wordt gemaakt, wordt overgelaten aan de betreffende ondernemer.

Potentiële stoppers: in de Nota van Uitgangspunten is aangegeven dat het aantal agrarische bedrijven in de gemeente Echt-Susteren tussen 2003 en 2010 is afgenomen van circa 243 naar circa 175 (18%). Redelijkerwijs mag verwacht worden dat dit de komende jaren niet anders zal zijn.

Hierdoor is aannemelijk dat het ook door middel van saldering (pas uitbreiden als er elders een bedrijf stopt) mogelijk is om uitbreidingsruimte voor veehouderijen te realiseren. Daarmee zijn de opgenomen doelvoorschriften uitvoerbaar. Door meer onderzoek te doen naar potentiële stoppers en groeiers zou dit wellicht nog beter onderbouwd kunnen worden, maar op dit moment wordt daar niet voor gekozen.

Om het proces van stoppen en groeien beter te faciliteren overweegt de gemeente om samen met de buurgemeenten een salderingsbank op te zetten, waarin de ammoniakdepositie van stoppende bedrijven wordt opgenomen, zodat dit kan worden ingezet voor groeiende bedrijven. Hieraan gekoppeld wordt dan voorgesteld om een actief beleid te voeren bij het intrekken van de milieuvergunningen van gestopte bedrijven, zodat deze salderingsbank zo goed mogelijk wordt gevuld en er zoveel mogelijk ontwikkelingsruimte kan ontstaan voor groeiende bedrijven.

Bij de toepassing van de doelvoorschriften (geen toename depositie in omliggende Natura2000-gebieden) vindt een koppeling plaats met de provinciale vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. In dat spoor zal de ondernemer moeten aantonen op welke wijze kan worden voldaan aan de eisen van de Natuurbeschermingswet 1998. In de praktijk zullen de opgenomen doelvoorschriften zo worden gehanteerd, dat indien een ondernemer een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 kan overleggen, de opgenomen afwijkingsbevoegdheid ook kan worden toegepast. Immers het bevoegd gezag voor de Natura2000-gebieden, i.c. de provincie, heeft dan aangegeven dat de gevraagde uitbreiding voldoet aan de Natuurbeschermingswet en er dus geen sprake zal zijn van een negatief effect in één van de omliggende Natura2000-gebieden.

Het bovenstaande wordt in de toelichting van het bestemmingsplan verduidelijkt, zodat het voor een agrarische ondernemer duidelijk is, wat hij moet doen om aan de opgenomen doelvoorschriften op het gebied van ammoniak te kunnen voldoen.

Onzekerheid over de referentie

Om te kunnen bepalen welke groeimogelijkheden er zijn en of doelen gehaald worden, is het ook belangrijk dat de referentiesituatie helder is gedefinieerd. Dat is nu niet het geval. Op blz. 35-36 van het MER wordt aangegeven dat de vergunde situatie is gebruikt als referentie. Dat is gerechtvaardigd voor het MER (en voor de Passende beoordeling) gegeven dat de verschillen tussen de vergunde en de getelde aantallen zijn te verklaren als functionele leegstand. Voor schapen is het vergunde aantal dieren een factor 2,5 lager dan het feitelijk aanwezige aantal terwijl voor rundvee en paarden het aantal vergunde dieren juist hoger is dan het werkelijk aantal (respectievelijk 8% en 32%). Verder is onduidelijk hoe met paarden (en schapen) rekening is gehouden bij het uitvoeren van de berekeningen. Tenslotte is niet helder hoe de ammoniakemissie die is gebruikt voor de referentiesituatie in het MER, zich verhoudt tot de emissie die het vertrekpunt zal vormen voor het beoordelen van (de uitbreiding van) een individueel bedrijf.

De Commissie vindt het essentieel voor het besluit dat het MER meer inzicht geeft in de referentiesituatie die wordt gehanteerd bij het beoordelen van de gevolgen van het plan.

Reactie

Met paarden en schapen is rekening gehouden in de referentiesituatie door de huidige geur- en ammoniakemissie daarin mee te nemen. In de berekeningen van het studiealternatief en de worst case is gewerkt met modelbedrijven door de ammoniak-en geuremissie van het modelbedrijf als uitgangspunt te nemen. Per bedrijf is bekeken welke emissie op de betreffende locatie volgens het modelbedrijf aanwezig is, gelet op de omvang van het betreffende bouwvlak.

Voor wat betreft de schapen: in de bebouwde kommen van de gemeente Echt Susteren bevinden zich meerdere bedrijven met schapen. Deze bedrijven zitten wel in de CBS cijfers, maar in de vergunningen is alleen rekening gehouden met de vergunningen binnen het plangebied. Daarmee is het verschil tussen de vergunningen en de CBS cijfers te verklaren.

Met betrekking tot de ammoniakemissie die is gebruikt voor de referentiesituatie in het MER wordt het volgende opgemerkt. Toetsing vindt plaats ten opzichte van de vergunde ammoniakemissie ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan. De op dit moment toegestane emissie per bedrijf wordt vastgelegd in een afzonderlijke bijlage bij de toelichting van het bestemmingsplan, zodat daarover geen misverstand kan bestaan. Hierdoor ontstaan er geen problemen bij de plantoetsing over de vraag of er sprake is van toename van de emissie.

Strikt genomen zou op grond van de Natuurbeschermingswet de toetsing moeten plaatsvinden ten opzichte van de ammoniakemissie op basis van de feitelijk aanwezige veebezetting. Deze informatie is per bedrijf echter niet beschikbaar en tevens aan verandering onderhevig. Bovendien heeft elk bedrijf de mogelijkheid om zonder meer de veebezetting op te vullen tot de vergunde emissie. Daarom is voor de vergunde emissie als uitgangspunt van toetsing gekozen.

Geurhinder

Het MER laat zien dat het worst-case alternatief leidt tot grotere geurcontouren en dus tot een achteruitgang van de kwaliteit van het woon- en leefmilieu. Verder wordt aangenomen dat maatregelen die de ammoniakemissie terugdringen de geurhinder evenredig doen afnemen. Naar het oordeel van de Commissie hoeft dat niet het geval te zijn omdat dat afhangt van de gebruikte luchtwassers. In het MER ontbreekt een analyse die duidelijk maakt:

- welke milieugebruiksruimte maximaal opgevuld kan worden waarbij nog steeds wordt voldaan aan de randvoorwaarden van het gemeentelijke geurbeleid. De Commissie beveelt aan om de maximale gevolgen voor de woon- en leefkwaliteit in beeld te brengen en te beoordelen;
- welke verschuivingen in aantallen gehinderden hiervan het gevolg zijn.
- welke middelen kunnen worden ingezet om te blijven voldoen aan het gemeentelijk geurbeleid en hoe effectief ze zijn.

De Commissie vindt het essentieel voor het besluit dat het MER duidelijk aantoont:

- welke gevolgen van het voornemen voor de kwaliteit van het woon- en leefmilieu maximaal toelaatbaar zijn binnen de randvoorwaarden van het gemeentelijke geurbeleid;
- welke middelen effectief ingezet kunnen worden om die kwaliteit te handhaven.

Reactie

De effecten op het gebied van geurhinder van het voorkeursalternatief zijn moeilijk door te rekenen, omdat niet bekend is of gebruik wordt gemaakt van ombouwen bestaande stalsystemen en/of saldering en ook niet op welke locatie. Daarom is dit onderdeel meer kwalitatief benaderd.

De gebiedsvisie Wet geurhinder en veehouderij uit september 2008 biedt hiervoor wel enige informatie. De nog beschikbare milieuruimte is o.a. af te leiden aan de onderstaande kaart "Indicatieve ruimte t.a.v. geurhinder bij toepassing default normen".

Op basis van de gebiedsvisie Wet geurhinder en veehouderij wordt het volgende opgemerkt over de milieuruimte voor uitbreiding van veehouderijen ten aanzien van geurhinder:

Uit de kaart blijkt dat er in een groot deel van de gemeente Echt-Susteren op grond van geurhinder beperkte uitbreidingsruimte aanwezig is voor uitbreiding van veehouderijen. Voor de meeste bedrijven geldt dat er weinig of geen mogelijkheden bestaan voor een milieuvergunning met een significante hogere geuremissie. Dit geldt vooral voor de veehouderijen die gelegen zijn in het niet-concentratiegebied (voormalige gemeente Susteren) en voor de bedrijven die in en rondom de kernen in de voormalige gemeente Echt zijn gelegen.

Incidenteel zijn er bedrijven met meer ruimte. Dit zijn veelal bedrijven die op ruime afstand van de kernen en burgerwoningen in het buitengebied zijn gelegen. Voor zover het intensieve veehouderijen betreft, zijn deze vaak gelegen in de verwevingsgebieden met een zogenaamd oppervlakte plafond van het bouwblok. Er is op basis van het provinciale beleid planologische ruimte voor groei van die bedrijven. De kans op het ontstaan van knelpunten met betrekking tot een hoge achtergrondbelasting op voor geurhinder gevoelige objecten is echter nihil omdat deze bedrijven niet sterk geconcentreerd voorkomen. De kans dat door uitbreiding van de geuremissies van die bedrijven een verslechtering van het leefklimaat ontstaat, is zeer klein.

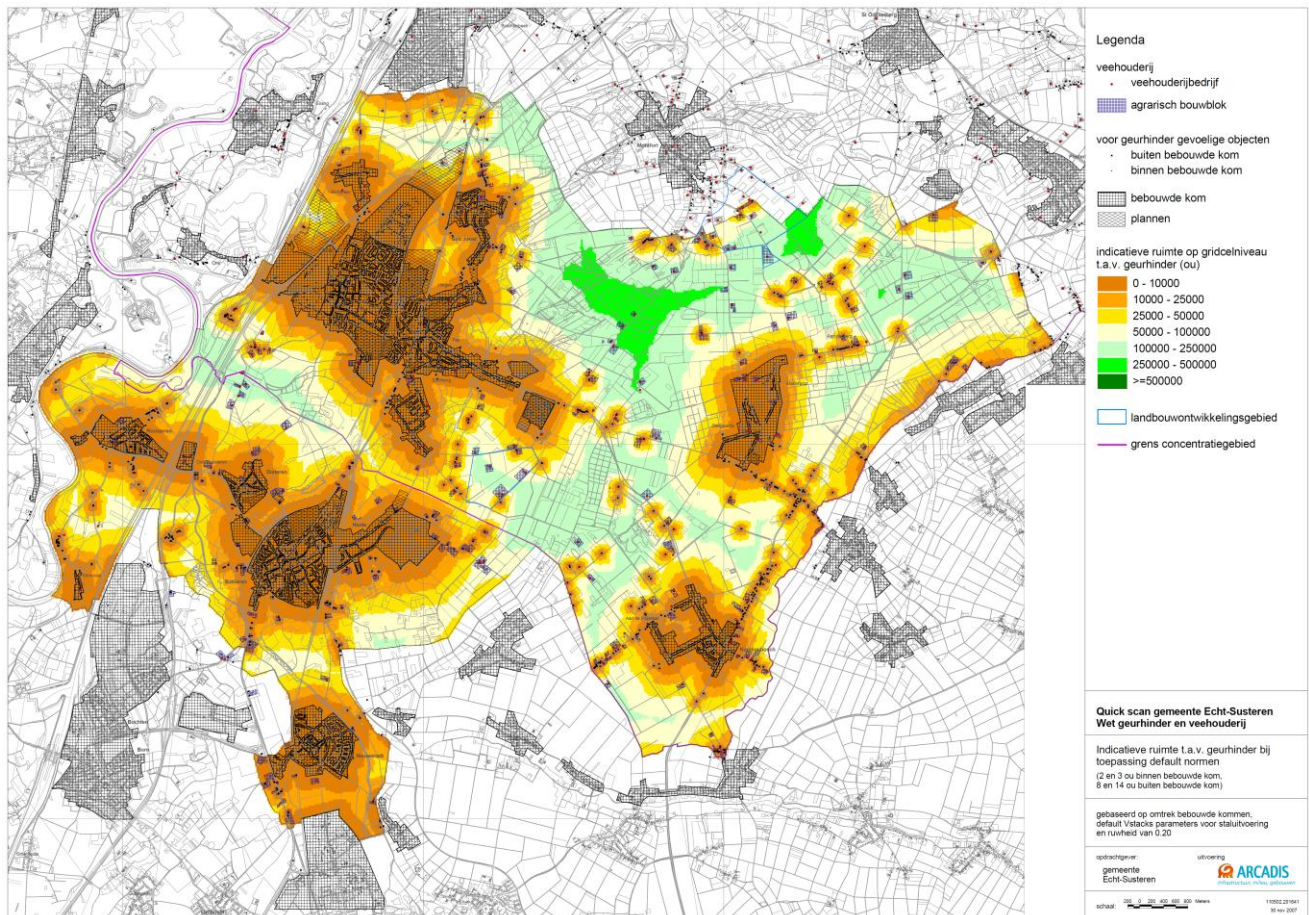
Er zijn in de gemeente Echt-Susteren een beperkt aantal gebieden waar er nu al sprake is van een relatief hogere geurbelasting in combinatie met de aanwezigheid van voor geurgevoelige objecten en intensieve veehouderijen met groeimogelijkheden. Daar waar er relatief veel ruimte voor uitbreiding van de geuremissie is, zijn er in de meeste gevallen geen geurgevoelige objecten aanwezig (zoals het gebied ten noorden van Dieteren).

Daar waar er sprake is van woningen gelegen in een matig of slecht leefklimaat, zijn de uitbreidingsmogelijkheden van de veehouderijen nihil. Zoals in Oud-Roosteren en Berkelaar.

De aandachtsgebieden zijn de landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) voor de intensieve veehouderij. Hier wordt planologisch ruimte geboden voor verdere uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen of omschakeling naar intensieve veehouderijen. In deze LOG's zijn er nu al een aantal intensieve veehouderijen aanwezig en is er sprake van een gemiddeld (ten opzichte van de rest van de gemeente) hogere achtergrondbelasting.

In de gebiedsvisie Wet geurhinder en veehouderij is ook beoordeeld wat de consequenties voor het leefklimaat zijn van deze uitbreidingen. Daarin is echter ook rekening gehouden met nieuwvestigingen, welke niet mogelijk worden gemaakt in het bestemmingsplan.

In z'n algemeenheid wordt opgemerkt dat elke uitbreidingswens van een veehouderij door de gemeente wordt getoetst aan de hand van de vastgestelde geurverordening. Per individueel bedrijf kunnen zo nodig maatregelen worden genomen om de geurbelasting aan de normen te laten voldoen, bijv. door het toepassen van luchtwassers.

Uitbreiding kalkzandsteenfabriek

Op grond van een wijzigingsbevoegdheid kan het ontgrondingsgebied van de kalkzandsteenfabriek in het plangebied worden uitgebreid. De milieueffecten van deze uitbreiding blijven in het MER geheel buiten beeld. Tijdens haar bezoek aan het plangebied heeft de Commissie vernomen dat voor deze ontgroning op dit ogenblik een afzonderlijke plan-procedure wordt doorlopen waarin milieu-effecten zullen worden geïnventariseerd en meegewogen. Het bestemmingsplan voor het buitengebied zou niet anders doen dan hierop anticiperen en het zoekgebied reserveren. De Commissie constateert dat elders, in vergelijkbare gevallen, er veelal voor gekozen wordt om een dergelijk gebied dan niet in te vullen in het plan, maar op te nemen als een witte vlek.

Formeel gezien dient het MER de gevolgen te beschrijven van de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan inclusief wijzigings- en afwijkingsmogelijkheden. Voor de ontgroning zoals die nu met dit ontwerp-bestemmingsplan ruimtelijk mogelijk is gemaakt, betekent het dat effecten op landschap, cultuurhistorie en archeologie, op bodem en grondwater en op natuur in cumulatie met de effecten van de rest van het voornemen nadrukkelijk aan de orde hadden moeten komen in het MER. Nu is immers niet zeker of dit onderdeel van het voornemen haalbaar is.

De Commissie vindt het essentieel voor het besluit dat het MER duidelijk aantoont welke milieugevolgen verbonden zijn aan de nieuwe ontgrondingen, gegeven dat ze direct of indirect in het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt.

Reactie

De uitbreiding van het ontgrondingsgebied is pas mogelijk na toepassing van een wijzigingsbevoegdheid (art. 34.3). Daarin zijn al de nodige voorwaarden opgenomen om in het kader van de wijzigingsprocedure de milieueffecten zorgvuldig in beeld te brengen.

Naar aanleiding het toetsingsadvies zijn de voorwaarden nog aangevuld:

- bij sub e wordt tussen “bepaalde uit de” en “Natuurbeschermingswet 1998” toegevoegd: Flora- en faunawet en de
- bij sub f wordt tussen “plaats van de” en “cultuurhistorische” toegevoegd: landschappelijke,
- als sub h wordt toegevoegd: “er dient aangetoond te zijn dat er geen sprake is van een onevenredige aantasting van de belangen die betrekking hebben op de waterhuishouding”

Door middel van dit uitgebreide pakket aan voorwaarden zullen de milieueffecten uitgebreid aan de orde komen, alvorens een besluit wordt genomen over de uitbreiding van het ontgrondingsgebied.